

New Pact *for* Europe

ΝΕΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Σύνοψη για τις Συμβουλευτικές Ομάδες Πολιτών

Το πρόγραμμα «New Pact for Europe» υποστηρίζεται από μεγάλες διεθνείς κοινοπραξίες συμπεριλαμβανομένων των: King Baudouin Foundation, Bertelsmann Stiftung, Allianz Kulturstiftung, Calouste Gulbenkian Foundation, European Cultural Foundation, European Policy Centre, “la Caixa” Foundation, Network of European Foundations, Open Estonia Foundation, Open Society Initiative for Europe, Stiftung Mercator and Svenska Kultur Fonden.

Promoting
the European
Debate

info@newpactforeurope.eu
www.newpactforeurope.eu

ΝΕΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Σύνοψη για τις Συμβουλευτικές Ομάδες Πολιτών

Η κρίση της ευρωζώνης έδωσε το έναυσμα για τον μεγαλύτερο δημόσιο διάλογο σχετικά με το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Υπάρχει μεγάλος διχασμός μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αλλά και στο εσωτερικό τους, για τον καλύτερο τρόπο διαχείρισης των πολλών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη.

Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει πλέον να συγκλίνουν περισσότερο, μεταβιβάζοντας περισσότερες αρμοδιότητες στις Βρυξέλλες, ενώ άλλοι επιμένουν ότι η απάντηση είναι να λαμβάνονται λιγότερες αποφάσεις σε επίπεδο ΕΕ και να επιστρέψουν αρμοδιότητες στις εθνικές κυβερνήσεις.

Αυτή η έκθεση εξετάζει τις επιλογές για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς ανακάμπτει αργά από την οικονομική κρίση

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει μία σειρά προκλήσεων που συνδέονται μεταξύ τους:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

ο θυμός για τη διαχείριση της οικονομικής κρίσης, καθώς και για την αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, έχει ξεχυθεί στους δρόμους σε ορισμένες περιοχές της ΕΕ. Οι κυβερνήσεις δέχονται πιέσεις για την υποστήριξη των συστημάτων πρόνοιας. Το οικονομικό χάσμα μεταξύ των χωρών της ΕΕ διευρύνεται, ακόμη και στο εσωτερικό των χωρών του κοινού νομίσματος.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

έλλειψη δημόσιας υποστήριξης της ΕΕ. Η πολιτική ηγεσία τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ βρίσκεται σε δύσκολη θέση και τα παραδοσιακά πολιτικά κόμματα της αριστεράς και της δεξιάς δέχονται απειλές από πιο επιθετικές ακροαριστερές και ακροδεξιές ομάδες.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ:

υπάρχει σύγχυση στο μυαλό των ανθρώπων ως προς το τι είναι η ΕΕ και τι θα έπρεπε να κάνει. Οι πολυάριθμες διαφωνίες μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις αρμοδιότητες και τους στόχους της ΕΕ οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι πολιτικοί ηγέτες είναι ανίκανοι, ενώ και η ΕΕ αποκτά κακή φήμη, με αποτέλεσμα οι πολίτες να πάψουν να ασχολούνται τόσο πολύ με την ΕΕ.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ-ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

ο κίνδυνος να χάσει η ΕΕ βαθμιαία την επιρροή της στον κόσμο, καθώς αναδύονται νέες παγκόσμιες δυνάμεις όπως η Κίνα.

Πιθανές προοπτικές για το μέλλον

Η Ομάδα Προβληματισμού προσδιόρισε πέντε πιθανές πορείες εξέλιξης της ΕΕ:

1. Επιστροφή στις θεμελιώδεις αρχές (αποκατάσταση των σφαλμάτων του παρελθόντος)
2. Σταθεροποίηση με βάση τα επιτεύγματα του παρελθόντος (ό,τι λειτουργεί παραμένει ως έχει)
3. Φιλόδοξη συνέχιση της υφιστάμενης πορείας (περισσότερες αρμοδιότητες και καλύτερη εκτέλεσή τους)
4. Πραγματοποίηση άλματος προς τα εμπρός (η πλήρης ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι η μοναδική απάντηση)
5. Αλλαγή της φιλοσοφίας της περισσότερης/λιγότερης Ευρώπης (απαιτείται ανασχεδιασμός εκ βάθρων)

Η παρούσα έκθεση εξετάζει τη λογική πίσω από κάθε επιλογή και τα επιχειρήματα των υποστηρικτών ή των πολέμιων υπέρ ή κατά της κάθε επιλογής. Στη συνέχεια, αξιολογεί πόσο καλά θα μπορούσε κάθε επιλογή να αντιμετωπίσει τις διάφορες προκλήσεις.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 1:

Επιστροφή στις θεμελιώδεις αξίες

(αποκατάσταση των «σφαλμάτων» του παρελθόντος)

Οι υποστηρικτές αυτής της επιλογής θεωρούν ότι τα γεγονότα των τελευταίων ετών αποδεικνύουν σαφώς ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση – η εφαρμογή των ίδιων πολιτικών και νόμων σε όλες τις χώρες της ΕΕ – έχει υπερβεί τα όρια. Ισχυρίζονται ότι η ΕΕ και τα μέλη της θα πρέπει να σταματήσουν να προωθούν την «ακόμη μεγαλύτερη ένωση». Αντ' αυτού, πρέπει να αναγνωρίσουν ότι η ΕΕ δεν θα αποτελέσει ποτέ, και δεν πρέπει να αποτελέσει, μια οικονομική και πολιτική ένωση, αλλά το αντίθετο: πρέπει να κάνει στροφή 180 μοιρών και να αποκαταστήσει τα σφάλματα του παρελθόντος. Αυτός θα ήταν ο καλύτερος τρόπος διάσωσης των πιο αξιόλογων αποτελεσμάτων της ολοκλήρωσης, τα οποία, σύμφωνα με την άποψή τους, δεν είναι το ευρώ, αλλά η ενιαία αγορά: η χωρίς διαβατήριο διασυννοριακή πρόσβαση των πολιτών της ΕΕ με δικαιώματα διαμονής και εργασίας οπουδήποτε εντός της επικράτειας των κρατών μελών, καθώς και η τόνωση του εμπορίου.

Οι υποστηρικτές αυτής της προσέγγισης τονίζουν επίσης, ότι η εξουσία και η δημοκρατία πρέπει να απορρέουν από τις εθνικές κυβερνήσεις και τα εθνικά κοινοβούλια. Επιμένουν ότι οι πολίτες δεν θέλουν να χάσουν την εθνική τους ταυτότητα και να γίνουν «Ευρωπαίοι», ακόμη και εάν απολαμβάνουν την Ευρώπη και τα οφέλη που αυτή προσφέρει. Η ευρωπαϊκή «ολοκλήρωση» πρέπει να συνεπάγεται μόνο την κοινή εφαρμογή πολιτικών και ιδεών μεταξύ των χωρών, όταν ωφελούνται όλοι οι πολίτες (όπως η εξαιρετικά επιτυχημένη πολιτική μείωσης των χρεώσεων περιαγωγής της κινητής τηλεφωνίας όταν ταξιδεύει κανείς εντός της ΕΕ).

Το σύστημα του κοινού νομίσματος δεν λειτουργεί και η ενιαία οικονομική πολιτική ανεξαρτήτως των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε χώρας έχει αποδειχθεί εξαιρετικά προβληματική, ιδιαίτερα όταν τα πράγματα δεν πηγαίνουν καλά. Αντί να ενώσει τους ανθρώπους, η κρίση του ευρώ επιδείνωσε την εικόνα της ΕΕ, ενώ το χάσμα μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών στην Ευρώπη είναι μεγαλύτερο από ποτέ. Η επιστροφή στις θεμελιώδεις αξίες θα συνεπαγόταν την εστίαση στην παροχή πολιτικών με άμεσα και θετικά αποτελέσματα στη ζωή και την ευημερία των πολιτών.

Κύρια πιθανά μέτρα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προβούν στα ακόλουθα:

- **Αποκατάσταση του «σφάλματος του ευρώ»**, με συντονισμένο και συμφωνημένο τρόπο, είτε **καταργώντας το ευρώ** και επιστρέφοντας στα εθνικά νομίσματα, με την υιοθέτηση **δύο διακριτών νομισματικών ζωνών** εντός της ΕΕ, είτε **μειώνοντας το μέγεθος της ευρωζώνης**, μέσω της εθελοντικής αποχώρησης ορισμένων πιο αδύναμων χωρών.
- **Διεξαγωγή μιας ανασκόπησης των αρμοδιοτήτων και των πλεονεκτημάτων της Ένωσης σε επίπεδο ΕΕ**, προκειμένου να διαπιστωθεί σε ποια πεδία η ευρωπαϊκή συνεργασία δεν έχει πραγματικό νόημα για τα κράτη μέλη. Αυτό μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα **φορισμένα κύρια πεδία πολιτικής και συγκεκριμένοι στόχοι να αποτελέσουν το σημείο εστίασης** (π.χ. να αξιοποιήσουν όλοι στο έπακρο τα οφέλη της ενιαίας αγοράς) και **άλλα σημεία να επανεθνικοποιηθούν**.
- **Περιορισμός του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και ενίσχυση του ρόλου των εθνικών κυβερνήσεων και κοινοβουλίων** στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 2

Σταθεροποίηση με βάση τα επιτεύγματα του παρελθόντος (ό,τι λειτουργεί παραμένει ως έχει)

Οι υποστηρικτές αυτής της ιδέας υποστηρίζουν ότι η ΕΕ θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή της σε όσα πρέπει να γίνουν περαιτέρω για την αντιμετώπιση της άμεσης κρίσης, για παράδειγμα, βρίσκοντας τρόπους τόνωσης της εμπιστοσύνης στο ευρώ και αναζωογόνησης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, η ΕΕ πρέπει να αποφύγει τις προσπάθειες επέκτασης των αρμοδιοτήτων της και να αντισταθεί στον πειρασμό της άσκησης πίεσης για περισσότερη ολοκλήρωση.

Αυτοί που είναι υπέρ της άποψης να γίνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο μόνο όσα είναι απολύτως απαραίτητα, επισημαίνουν ότι έχουν γίνει ήδη σημαντικά βήματα για την ολοκλήρωση από το 2010. Οι περισσότερες αλλαγές που απαιτούνταν για την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσης

έχουν ήδη πραγματοποιηθεί ή βρίσκονται σε στάδιο ολοκλήρωσης και χρειάζεται χρόνος για να αποφέρουν καρπούς, ιδιαίτερα εφόσον υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η χειρότερη περίοδος της κρίσης αποτελεί παρελθόν.

Οι υπέρμαχοι αυτής της προσέγγισης επιμένουν, επίσης, ότι θα πρέπει να είμαστε ρεαλιστές και να αποδεχθούμε ότι τα κράτη μέλη - οι κυβερνήσεις τους, τα κοινοβούλια τους, οι πολίτες και ορισμένα συνταγματικά δικαστήρια - δεν είναι πρόθυμα ή/και σε θέση να κάνουν περαιτέρω άλματα προς την ολοκλήρωση και να εκχωρήσουν εθνικές αρμοδιότητες σε κύρια πεδία όπως η φορολογία, ο προϋπολογισμός, η κοινωνική και εργασιακή πολιτική ή η εξωτερική πολιτική, η πολιτική ασφάλειας και άμυνας. Αυτά και άλλα βασικά πεδία εθνικής αρμοδιότητας θα πρέπει να παραμείνουν στα χέρια των εθνικών κυβερνήσεων και κοινοβουλίων.

Ούτε είναι απαραίτητο ούτε είναι η κατάλληλη χρονική στιγμή να υιοθετηθούν σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τις αρμοδιότητες ή τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, κάτι το οποίο θα απαιτούσε αλλαγή της συνθήκης, η οποία προϋποθέτει την υποστήριξη και των 28 κρατών μελών της ΕΕ, και σε ορισμένες περιπτώσεις συνταγματικές αλλαγές, για τις οποίες η υποστήριξη είναι μικρή. Τα μεγαλόπνοα σχέδια μετάβασης στο μετέπειτα στάδιο τώρα θα μπορούσαν να έχουν ανεπιθύμητο αποτέλεσμα, δεδομένου του δυσμενούς πολιτικού τοπίου και της αρνητικής στάσης της κοινής γνώμης σε πολλές χώρες προς την ΕΕ και το ευρώ.

Κύρια πιθανά μέτρα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προβούν στα ακόλουθα:

- **Πιο καινοτόμο και ευέλικτη χρήση της χρηματοδότησης της ΕΕ για φτωχότερες περιφέρειες της ΕΕ**, ώστε να μετριαστούν οι επιπτώσεις της κρίσης, ιδιαίτερα στους νέους, και διαμόρφωση ενός **πιο ολοκληρωμένου σχεδίου σε επίπεδο ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση**.
- **Καλύτερη φορολογική συνεργασία**, για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης σε ολόκληρη την ΕΕ.
- **Εντονότερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων** στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, αυξάνοντας το ρόλο τους τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ενισχύοντας τη συνεργασία τους με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 3

Φιλόδοξη συνέχιση της υφιστάμενης πορείας (περισσότερες αρμοδιότητες και καλύτερη εκτέλεσή τους)

Οι υποστηρικτές της περαιτέρω ανάπτυξης της πολιτικής της ΕΕ υποστηρίζουν ότι δεν επαρκεί απλώς η συνέχιση της υφιστάμενης πορείας: η κρίση δεν έχει παρέλθει και η ΕΕ πρέπει να είναι πιο φιλόδοξη. Τα περαιτέρω βήματα προς την ολοκλήρωση και ένας διάλογος σε ολόκληρη την Ευρώπη σχετικά με το πολιτικό μέλλον της Ένωσης σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο είναι ζωτικής

σημασίας προκειμένου να ξεπεράσει η Ευρώπη την άμεση κρίση και να προετοιμαστεί για τις μελλοντικές προκλήσεις. Όμως, όλα αυτά θα πρέπει να γίνουν σταδιακά, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία νέων διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ.

Δεν θα πρέπει να γίνει καμία απόπειρα δημιουργίας μιας πλήρους οικονομικής και πολιτικής ένωσης με εκχώρηση σημαντικών νέων αρμοδιοτήτων στις Βρυξέλλες, καθώς τα κράτη μέλη θα διατηρούσαν τα κυριότερα σημεία των εθνικών οικονομικών αρμοδιοτήτων τους.

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές αυτής της επιλογής, τα κύρια θεσμικά όργανα της ΕΕ (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Είναι αναγκαίο να προβλεφθεί σαφής ρόλος των εθνικών κυβερνήσεων μέσω του Συμβουλίου, του οργάνου στο οποίο οι υπουργοί των κυβερνήσεων των κρατών μελών αποφασίζουν για τις δράσεις σε επίπεδο ΕΕ. Επίσης, πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, χωρίς να υποβιβάζεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Απαιτείται επίσης ένας ευρύς και ειλικρινής δημόσιος διάλογος σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με το μέλλον της διαδικασίας ολοκλήρωσης – ένας διάλογος που δεν μπορεί να περιοριστεί στην επιβολή συμβιβασμών από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις κεκλεισμένων των θυρών.

Η ουσιαστική μεταρρύθμιση της ΕΕ στο πλαίσιο που περιγράφηκε παραπάνω θα προϋπέθετε σημαντικές αλλαγές στις Συνθήκες της ΕΕ, απαιτώντας την έγκριση και των 28 κρατών μελών, παρόλο που ορισμένες χώρες δεν θα συμμετείχαν πλήρως σε ορισμένα πεδία πολιτικής -τουλάχιστον στην αρχή.

Κύρια πιθανά μέτρα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προβούν στα ακόλουθα:

- **Περισσότερη ευθυγράμμιση των εθνικών οικονομικών σχεδίων μεταξύ τους**, συμπεριλαμβανομένης της εναρμόνισης των εθνικών φορολογικών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ.
- **Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΕ** και παροχή στην ΕΕ της δυνατότητας να συγκεντρώνει τουλάχιστον μέρος των δικών της εσόδων.
- Κάθε πολίτης θα μπορούσε με την ψήφο του να επιλέγει έναν υποψήφιο από τον κατάλογο υποψηφίων στις εκλογές σε επίπεδο ΕΕ και άλλον έναν από τον εθνικό ή περιφερειακό κατάλογο του αντίστοιχου κράτους μέλους. Ο κατάλογος σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε να **περιλαμβάνει και υποψηφίους για «κορυφαίες» θέσεις στην ΕΕ**, παρέχοντας αποτελεσματικά στους ψηφοφόρους για πρώτη φορά το δικαίωμα να εκφράσουν άμεσα την άποψή τους για την ηγεσία της ΕΕ

- Περαιτέρω **επέκταση των δικαιωμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**, ιδιαίτερα σε πεδία όπου η ΕΕ έχει αναλάβει μεγαλύτερο ρόλο, όπως η δημοσιονομική εποπτεία ή εποπτεία των τραπεζών.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 4

Πραγματοποίηση άλματος προς τα εμπρός (η οικονομική και πολιτική ένωση είναι η μοναδική απάντηση)

Οι υποστηρικτές της πραγματοποίησης άλματος προς τα εμπρός για την οικονομική και πολιτική ένωση, προχωρούν ένα βήμα περαιτέρω από εκείνους που τίθενται υπέρ της σταδιακής ανάπτυξης των πολιτικών της ΕΕ. Ισχυρίζονται ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει χωρίς να εκχωρήσει στην ΕΕ ουσιαστικά περισσότερες πολιτικές αρμοδιότητες. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΕ θα αποτελούσε το ευρωπαϊκό εκτελεστικό (ευρωπαϊκή κυβέρνηση) και νομοθετικό (κοινοβούλιο) όργανο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, με βάση τα πραγματικά ευρωπαϊκά συμφέροντα που αντικατοπτρίζουν τα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκλογών.

Οι υπέρμαχοι αυτής της προσέγγισης ισχυρίζονται ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι ένα πολιτικό σχέδιο το οποίο θα πρέπει να υπερβεί τα κράτη μέλη που υπεραμύνονται των «εθνικών συμφερόντων». Άλλωστε, όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, είτε είναι μεγάλες είτε μικρές, χρειάζονται την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να υπερασπιστούν τα συμφέροντα και τις αξίες τους στην παγκόσμια σκηνή.

Οι εν λόγω υποστηρικτές θεωρούν ότι είναι αναγκαίο να μειωθούν οι εθνικές αρμοδιότητες και να προχωρήσουμε προς τη διαμόρφωση δημοκρατικών πολιτικών δομών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (οι πολίτες να ψηφίζουν για τους πολιτικούς της ΕΕ), με ισχυρές κεντρικές εξουσίες. Εάν μια πολιτική ένωση ερχόταν να προστεθεί στην υφιστάμενη οικονομική ένωση, στο απώτερο μέλλον θα ικανοποιούνταν οι απαιτήσεις για το σχηματισμό των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης» - το μεγαλύτερο επιχείρημα των υποστηρικτών της «στενότερης ένωσης». Θα απαιτούνταν σημαντική μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στην ΕΕ σε πεδία όπως η φορολογία, η ενέργεια, οι προϋπολογισμοί, η μετανάστευση, η εκπαίδευση, η έρευνα, η βιομηχανική, κοινωνική και εργασιακή πολιτική, καθώς και η εξωτερική πολιτική, η πολιτική ασφάλειας και άμυνας.

Η πιθανή εναντίωση ορισμένων χωρών δεν θα πρέπει να αποτρέψει τις χώρες εκείνες που επιθυμούν να κάνουν ένα σημαντικό άλμα προς τα εμπρός, ακόμη και εάν αυτό οδηγήσει σε μια «Ευρώπη του πυρήνα» η οποία θα συμπεριλαμβάνει μόνο τις χώρες εκείνες που είναι έτοιμες και πρόθυμες να προχωρήσουν περαιτέρω.

Κύρια πιθανά μέτρα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προβούν στα ακόλουθα:

- **Μεταβίβαση των οικονομικών αρμοδιοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο**, συγκέντρωση εξουσιών σε πεδία όπως η φορολογία, η ενέργεια, η εργασία και η βιομηχανική και κοινωνική πολιτική. Εναρμόνιση των εθνικών φορολογικών καθεστώτων και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και εισαγωγή ενός κατώτατου μισθού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- **Χρηματοδότηση ενός σημαντικού προϋπολογισμού μέσω φόρων που επιβάλλονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο**, με τη δυνατότητα συγκέντρωσης εσόδων και **λήψης αποφάσεων για τη διάθεση των κονδυλίων**.
- Εκχώρηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο του δικαιώματος **άσκησης βέτο επί των εθνικών προϋπολογισμών**, εάν δεν ευθυγραμμίζονται με τις δεσμεύσεις που έχουν συμφωνηθεί για τη συγκέντρωση εσόδων.
- **Ισότιμη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** με τις κυβερνήσεις στη λήψη αποφάσεων σε όλα τα πεδία χάραξης της ευρωπαϊκής πολιτικής, καθώς και πλήρης εκχώρηση δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων, του δικαιώματος υποβολής προτάσεων ευρωπαϊκής νομοθεσίας και του δικαιώματος εκλογής του επικεφαλής της ευρωπαϊκής κυβέρνησης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 5

Αλλαγή της φιλοσοφίας της περισσότερης/λιγότερης Ευρώπης (απαιτείται ανασχεδιασμός εκ βάθρων)

Αυτή η στρατηγική επιλογή στηρίζεται στην παραδοχή ότι η παραδοσιακή προσέγγιση προς στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σύμφωνα με τη φιλοσοφία της «περισσότερης Ευρώπης» (περισσότερες κεντρικές αρμοδιότητες και έλεγχος) έναντι της «λιγότερης Ευρώπης» (διατήρηση αρμοδιοτήτων στις εθνικές αρχές) έχει ξεπεραστεί.

Οι περίπλοκες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ένωση απαιτούν έναν πιο θεμελιώδη ανασχεδιασμό της ευρωπαϊκής συνεργασίας, προκειμένου να καταστεί η χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ πιο υπόλογη απέναντι στην κοινή γνώμη και χωρίς αποκλεισμούς. Οι υποστηρικτές αυτής της επιλογής υποστηρίζουν ότι για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι η ΕΕ πρέπει να επεκτείνει τη συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής, αντί να προσπαθεί να εφαρμόσει εθνικές πολιτικές και δημοκρατικές μεθόδους σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Και αυτό επειδή οι πολιτικοί και οι πολίτες σε εθνικό επίπεδο φαίνονται απρόθυμοι να υποστηρίξουν ένα μεγάλο άλμα προς την ολοκλήρωση, κάτι το οποίο θα απαιτούσε σημαντική ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Επίσης, ο υφιστάμενος κατακερματισμός της Ευρώπης δυσχεραίνει την παγίωση της έννοιας της ευρωπαϊκής ταυτότητας, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει κοινή γλώσσα και

κοινή βάση για τη διεξαγωγή ενός αυθεντικού ευρωπαϊκού πολιτικού διαλόγου. Και, τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, εφόσον ούτε τα εθνικά πολιτικά συστήματα δεν λειτουργούν πάντοτε άψογα, δεν υπάρχει λόγος να αναπαραχθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η μοναδική επιλογή, σύμφωνα με τους υποστηρικτές του ανασχεδιασμού της ΕΕ, είναι να ενισχυθεί η δημόσια υποστήριξη βρίσκοντας νέους τρόπους γεφύρωσης του διευρυνόμενου χάσματος μεταξύ της Ευρώπης και των πολιτών της, η δυσπιστία των οποίων απέναντι στις «Βρυξέλλες» και στις εθνικές κυβερνήσεις έχει αυξηθεί σημαντικά.

Κύρια πιθανά μέτρα

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προβούν στα ακόλουθα:

- **Να καταστήσουν την πολιτική και τους πολιτικούς της ΕΕ περισσότερο υπόλογους** για όσα αποφασίζουν και όσα πράττουν, παρέχοντας στους πολίτες τη δυνατότητα να εκφράζουν περισσότερο την άποψή τους για τη διαδικασία σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- **Να καταστήσουν ευκολότερη τη συμβολή των μεμονωμένων πολιτών και των οργανωμένων ομάδων πολιτών στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ**, πέραν της εκλογής των ευρωβουλευτών. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπορούσαν να πραγματοποιούνται τοπικά δημοψηφίσματα με τα οποία θα ερωτώνται οι πολίτες πώς πιστεύουν ότι πρέπει να δαπανώνται τα κονδύλια που παρέχονται μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ.
- **Να βελτιώσουν το ρόλο της Ένωσης ως θεματοφύλακα των αξιών της ΕΕ** για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε να διασφαλίζεται η πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις υπηρεσίες υγείας, να δημιουργηθεί ένα «Ευρωπαϊκό Ταμείο Μετανάστευσης», το οποίο θα υποστηρίζει τις τοπικές κοινότητες που έχουν πληγεί ιδιαίτερα από τη μετανάστευση, ή να δοθεί οικονομική στήριξη για την ενίσχυση των προσπαθειών μεταρρύθμισης σε μεμονωμένες χώρες της ΕΕ που δέχονται ιδιαίτερες πιέσεις.